ÅRSRAPPORT 2022

FOKUS

FORUM FOR KVINNER OG UTVIKLINGSSPØRSMÅL

INNHOLD

VÅR VISJON: 3

HVA ER FOKUS? 4
Hvorfor er FOKUS viktig? 4
Noe av det FOKUS gjorde i 2022 5
Resultetene fra program 5
2022 SNAPSHOT 6

TEMATISKE PRIORITERINGER 7
Kvinners rett til å bestemme over egen kropp 8
Kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse 9
Kvinner i konflikt og krig 11

FOKUS SOM EN FAGLIG STERK OG BÆREKRAFTIG ORGANISASJON 12
Økt FOKUS-involvering av og aktivitet i medlemsorganisasjonene 13
FNs Kvinnekommisjon og iFokus 15
Økte inntekster til egenandel 16
Økt faglig og politisk gjennomslag 17
16 dagers kampanjen 19
FOKUS: En god arbeidsplass 20
Styrets beretning 21
Oversikt medlemmer 24
Oversikt styre og sekretariat i 2022 25

FOKUS VISJON:

Et samfunn basert på **likestilling og likeverd**, der **kvinners** menneskerettigheter respekteres og **beskyttes**, og **alle kan delta** på lik linje **uavhengig av kjønn**.

Hva er FOKUS?

FOKUS, Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål er et kompetanse- og ressurssenter som gjennom utviklingssamarbeid og pådriverarbeid søker å styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.

FOKUS visjon er et samfunn basert på likestilling og likeverd, der kvinners menneskerettigheter respekteres og beskyttes, og alle kan delta på lik linje uavhengig av kjønn.

Målgruppe er kvinner og jenter som ikke får realisert sine rettigheter og muligheter på grunn av diskriminering, undertrykking og fattigdom.

Paraplyorganisasjonen ble stiftet i 1995, og består i dag av en rekke ulike kvinneorganisasjoner i Norge. FOKUS fikk i 2022 økonomisk støtte fra Norad, Kulturdepartementet, Grieg Foundation, Norges Juristforbund og Fagforbundet. FOKUS har et styre og sekretariat i Norge, og landkontor i Colombia.

FOKUS har samarbeidsavtale med UN Women. Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit er beskytter for FOKUS. Daglig leder og styreleder hadde audiens med kronprinsessen på Zoom i 2022.

Hvorfor er FOKUS viktig?

Bærekraftsmålene identifiserer likestilling mellom kvinner og menn som et mål i seg selv, men også som en forutsetning for å realisere agendaen. FOKUS er den eneste organisasjonen i Norge som utelukkende arbeider internasjonalt for kvinners rettigheter og likestilling i samarbeid med kvinneorganisasjoner både i Norge og internasjonalt. Gjennom gjensidig læring mellom og på tvers av partnerorganisasjoner ønsker FOKUS å bidra til en sterkere og mer effektiv bevegelse for kvinners rettigheter og likestilling. FOKUS skal jobbe for mangfoldet av kvinner og jenter. Faktorer som blant annet etnisitet, urfolkstilhørighet, funksjonsnedsettelser, alder, sivil status, seksuell orientering og kjønnsidentitet kan forsterke diskriminering og marginalisering og krever spesiell oppmerksomhet.

Dette arbeidet er helt nødvendig i en situasjon der grunnleggende rettigheter for kvinner, spesielt seksuelle og reproduktive rettigheter og handlingsrommet for sivilt samfunn, er under press og ble ytterligere satt under press etter pandemien, som har rammet likestilling på en måte få kunne ane. Likestilling og jenters og kvinners muligheter til å leve likeverdige og fullverdige liv begrenses eller hindres i altfor stor grad fremdeles av kjønnsdiskriminerende maktstrukturer og sosiale, kulturelle og religiøse normer.

Noe av det FOKUS gjorde i 2022:

- Leverte søknad Norad om ny 5-årig rammeavtale på program.
- Gjennomførte kampanjer på sosiale medier med en total rekkevidde på 1,5 million.
- Lanserte kampanjen Stripes of Solidarity – SOS for Women´s Rights på Arendalsuka.
- Lanserte rapporten «If a tree falls in a forest, are the women inside heard?» A follow-up gender equality review of Norway´s international climate and forestry policies and activities, om bærekraftsmål 13, klima.
- Lanserte rapporten COVID 19, Setbacks and solutions to SDGs 3 and 8. Building back better with Norwegian development policy. Om bærekraftsmål 3 og 8.
- Lanserte analyse om menneskehandel.
- Gjennomførte nordisk konferanse om Kvinner og klima.
- Økt antall samarbeidspartnere og deltakere på arrangement rundt i landet.
- Arrangert tre regionale seminarer i Tromsø, Bergen og Trondheim i samarbeid med medlemsorganisasjonene og Amnesty.
- Løftet konsekvenser for kjønnsperspektiv av pandemien i debatter, innlegg og i media.
- Økt involvering av medlemsorganisasjoner gjennom samarbeid arbeidsgrupper og de regionale seminarene.
- Ferdigstilt og lansert norsk sivilt samfunns skyggerapport til Norges 10. rapport til FNs kvinnediskrimineringskomité (CEDAW) i samarbeid med en rekke sivilt samfunns organisasjoner.

Resultatene fra program:

- Reduserte omfanget av vold mot kvinner og jenter ved å gi 72 836 personer og 961 offentlige ansatte opplæring i hvordan man kan stoppe vold mot kvinner og jenter. Sørget for at 1 908 kvinner og jenter utsatt for vold fikk tilgang til helsetjenester og rettshjelp.
- Styrket kvinners og jenters seksuelle og reproduktive helse og rettigheter ved å gi mer enn 7 100 kvinner og jenter tilgang til trygg abort, grunnleggende helsetjenester og rettshjelp.
- Forbedret kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse i lovverk, arbeidsliv og i nærings-etableringer ved å øke inntekten til 2 233 marginaliserte kvinner med minst 25%, i både Etiopia og Uganda siden 2019.
- Colombia Diversa, organisasjonen for LGBT+ i Colombia, lyktes i 2022 å sette LBT-kvinners situasjon på dagsorden både nasjonalt og internasjonalt. Organisasjonens pådriverarbeid ga som resultat at den colombianske regjeringen forpliktet seg til å ha et interseksjonalt fokus og inkludere denne gruppen i arbeidet med handlingsplanen på kvinner, fred og sikkerhet som er under utarbeidelse. Colombia Diversa ble også invitert flere ganger av FNs uavhengige ekspert på beskyttelse mot vold og diskriminering basert på seksuell orientering og kjønnsidentitet. Ved fremlegging av sin rapport for FNs generalforsamling understreket de betydningen av å inkludere LBT-kvinner i arbeidet med kvinner, fred og sikkerhet. Colombia Diversa viser til at det å delta i FOKUS' programsamarbeid, og dra nytte av andre FOKUS' partneres kunnskap og kompetanse, har vært avgjørende for å oppnå de gode resultatene.

2022 Snapshot:

FOKUS' strategi 2022-2026 slår fast at alt arbeid skal bygge opp under Agenda 2030 og bærekraftsmålene.

FOKUS vil i strategiperioden arbeide for:

1. Å redusere omfanget av vold mot kvinner og jenter.
2. Å styrke kvinners og jenters seksuelle og reproduktive helse og rettigheter.
3. Å beskytte kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse i lovverk, arbeidsliv og i næringsetableringer.
4. Å sikre at kvinners rettigheter ivaretas i alle faser av kriser og konflikter.
5. Å øke oppmerksomhet og satsning på, samt styrke inkludering av kjønnsperspektivet i arbeidet med bekjempelse av klimaendringer. Det integreres i alt relevant arbeid FOKUS jobber med.
6. Å styrke FOKUS som faglig sterk og bærekraftig organisasjon.

Disse er førende for alt FOKUS' arbeid.

Målgruppen for FOKUS' virksomhet er kvinner og jenter som ikke får realisert sine rettigheter og muligheter på grunn av diskriminering, undertrykking og fattigdom. Faktorer som blant annet etnisitet, urfolkstilhørighet, funksjonsnedsettelser, alder, sivil status, seksuell orientering og kjønnsidentitet kan forsterke diskriminering og marginalisering og krever spesiell oppmerksomhet.

En sentral strategi for å oppnå FOKUS overordnede mål er dedikert arbeid for å sikre at medlemsorganisasjonene sprer kunnskap og engasjement om globale kvinne- og likestillingsspørsmål i egne rekker.

Det ble i 2022 arrangert 14 åpne møter for til sammen 782 deltakere med 39 ulike samarbeidspartnere. Tematisk har møtene omhandlet klima, rettigheter/likestilling (inkl. LHBT) og vold mot kvinner. Selv om koronarestriksjonen ble opphevet i 2022 så ser FOKUS fordeler med å fortsatt gjøre bruk av digitale møteplasser. En kombinasjon av fysiske og digitale møter gjør det mulig å inkludere flere stemmer fra sør, som er en prioritet for FOKUS, og åpner for at langt flere kan delta.

Som risikofaktor gjennom 2022 var fortsatt Covid-19 og restriksjonene pandemien medførte det som på ulike måter preget virksomheten.

Resultatene som oppgis i rapporten er i henhold til Virksomhetsplan 2022, med mindre annet er oppgitt.

FOKUS har samarbeidspartnere i:
Colombia, Etiopia, Guatemala, Kenya, Tanzania, Sør-Sudan og Uganda.

TEMATISKE PRIORITERINGER

Kvinners rett til å bestemme over egen kropp

Kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse

Kvinner i konflikt og krig

Kvinners rett til å bestemme over egen kropp

Mål for strategiperioden:
Reduksjon i omfanget av vold mot kvinner. Kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter (SRHR) er styrket.

Dette oppnådde FOKUS i 2022:

- I Colombia, Tanzania, Guatemala, Uganda og Kenya har mer enn 7100 kvinner og jenter fått **tilgang til trygg abort og andre tjenester relatert til seksuell og reproduktive helse** og rettigheter. I tillegg har 27 098 personer fått kunnskap om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter gjennom informasjonskampanjer.

- **FOKUS har over flere år støttet La Mesa som var pådriver til å etablere «Causa Justa», et nettverk av organisasjoner som har arbeidet for avkriminalisering av abort i Colombia. I februar 2022 ga dette arbeidet resultater. Grunnlovsdomstolen avkriminaliserte abort fram til uke 24.** I et brev takker La Mesa FOKUS for den langsiktige støtten som har bidratt til denne seieren:

  "... the idea of moving towards total decriminalization of abortion emerged in our group in 2017, giving origin to the Causa Justa movement. Proposing this paradigm shift required our leadership to generate a working method that could attract and unite diverse voices in this collective effort, while also respecting local dynamics. This was also made possible by the support of FOKUS, so we want to thank you for having supported this cause and our organization throughout these years, as well as for believing in our work and trusting our ideas ..."

- **Totalt har 1 908 kvinner og jenter utsatt for seksuell vold og tvungen graviditet i 2022 fått tilgang på helsetjenester og rettshjelp.**

- **I Kenya fikk 973 sårbare kvinner og jenter utdelt «dignity kits»** i Migori-området hvor FOKUS og PAWAs partnerorganisasjon MICONTRAP jobber, en pakke som inneholder sanitetsbind, såpe, undertøy og andre gjenstander som bidrar til å ivareta deres seksuelle og reproduktive helse. Dette gjorde også at MICONTRAP klarte å nå ut til somalibefolkningen i Migori som har svært høy forekomst av kjønnslemlestelse.

- **Til sammen har 3 316 offentlig ansatte i Tanzania fått opplæring i hvordan man kan stoppe vold mot kvinner og jenter og forebygge ungdomsgraviditeter.** Dette har skjedd som ledd i gjennomføringen av en handlingsplan mot vold som ble vedtatt etter at distriktslederen hadde deltatt på ulike SASA!-kurs i regi av FOKUS' partnerorganisasjon Kivulini.

- FOKUS støtter Kivulini Women´s Rights Organisation i å implementere SASA!-programmet mot vold mot jenter og kvinner i Mwanza regionen. SASA! programmet retter seg mot skikker, normer og maktrelasjoner som er underliggende årsaker til voldsbruk, og mobiliserer ledere og grupper i lokalsamfunnene i dette arbeidet. Prosjektet er evaluert med svært gode resultater. I den siste fireårs perioden har Kivulini nådd over 80 000 mennesker hvorav nesten halvparten er menn. Sentrale aktiviteter er dialogmøter med lokale ledere, landsbymøter, mannsgrupper, distribuering av informasjonsmateriell, og opplæring av lokale aktivister. De har bygget kompetanse hos 2520 beslutningstakere og ressurspersoner, og bidratt til å styrke institusjoner slik som politi og lokale myndigheter. En spørreundersøkelse gjennomført våren 2022 dokumenter kraftig nedgang i partnervold mot kvinner. For eksempel rapporterte 27% av de spurte kvinnene i 2018 at de hadde blitt slått eller fått noe kastet på seg mot 5% i 2022.

Kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse

Mål for strategiperioden:
Kvinners økonomiske rettigheter og deltakelse beskyttes i lovverk, arbeidsliv og i næringsetableringer.

Dette oppnådde FOKUS i 2022:

- I 2022 ble FIDA-U del av en nasjonal fagkomite styrt av myndighetene, om hvordan best implementere den nasjonale handlingsplanen på menneskerettigheter i næringslivet (BHR). FIDA-U har tidligere vært med på å gjøre selve planen mer likestilt. Nå er de med på å operasjonalisere den. Videre har FIDA-U sammen med NAWOU bidratt til et mer samlet miljø rundt rettigheter til kvinner med funksjonshindringer i Uganda. I 2022 deltok de sammen med FOKUS på Global Disability Summit. Dette førte til at flere organisasjoner i Uganda kom sammen og fikk en sterkere stemme og fikk overfor myndighetene belyst situasjonen og rettighetene til kvinner med funksjonshindringer. Som følge av dette får flere kvinner mulighet til å jobbe og ulikheter i lokalsamfunnet reduseres.

- **I Etiopia økte inntektene til 172 kvinner med minst 25%**, noe som resulterte i at de i enda større grad har blitt selvforsørgende og fått økt selvbestemmelsesrett.

- **2 363 kvinner i Etiopia og Uganda fikk tjenester relatert til deres økonomiske rettigheter og deltakelse,** med kursing i produktivitet, salg og markedsføring.

- 42 kvinner fikk juridisk bistand til å få skjøte og registrert rettigheter til jordeiendommer.

- 14 750 personer har mottatt informasjon og blitt skolert om kvinners økonomiske rettigheter.

SheDiL

– Et verktøy for å fremme kvinners rettigheter i næringslivet

FOKUS valgte å prioritere oppfølging av enkeltselskapene som var inkludert i den første SheDil-indeksrapporten (lansert i mai 2022). Alle de 35 selskapene fikk tilsendt den ikke-publiserte individuelle vurderingen av selskapet i tillegg til selve rapporten. Der ble de også invitert til et oppfølgingsmøte med FOKUS for gjennomgang og forslag til forbedringer. Selv om ikke responsen var like god som vi hadde håpet, hadde vi gode oppfølgingsmøter med noen sentrale selskaper.

Rapporten ble også delt og brukt som bakgrunn for innledninger på seminar hos KPMG og i møter med sentrale aktører som NHO, Norfund, Norges Bank Investment Management, Forbrukertilsynet i forbindelse med åpenhetsloven og interesserte internasjonale organisasjoner. De planlagte podkastene ble nedprioritert til fordel for de ovennevnte aktivitetene.

I 2022 trådte Åpenhetsloven i kraft, med 1. juli 2023 som første rapporteringsfrist. Det ble derfor vurdert som fornuftig å vente med ferdigstilling av den andre utgaven av SheDil-indeks rapporten til etter 1.juli 2023, med lansering tidlig på høsten.

SheDil på spansk ble ferdigstilt i 2022 og denne ble delt i arbeidsgruppen for likestilling og næringsliv som FOKUS er med i i Colombia. Denne gruppen ledes av det FNs høykommissær for menneskerettigheter, med deltakere fra privat sektor, akademia, FN systemet samt frivillig sektor. SheDil ble godt mottatt som et nyttig verktøy. I 2022 gjennomførte FOKUS den første pilotfasen for bruk av SheDil i Colombia, ledet av lokale konsulenter, noe som blant annet førte til innledende møter og diskusjoner med det statlige olje- og gasselskapet EcoPetrol. Dette arbeidet videreføres i 2023.

Kvinner i konflikt og krig

Mål for strategiperioden:
Kvinner blir tatt større hensyn til i alle faser av konflikt og kriser.

Dette oppnådde FOKUS i 2021:

- 418 kvinner utsatt for vold og væpnet konflikt fikk rettshjelp, psykososial og/eller medisinsk oppfølging i Colombia.
- 259 kvinner som ble fordrevet fra sine hjem under borgerkrigen, har fått bistand til å få tilbake eller erstattet jordeiendommer og fremmet krav om ulike erstatninger de har krav på.
- 52 kommunikasjonsprodukter ble laget. 4 206 kvinner fikk utvidet kunnskap om kvinner, fred og sikkerhet og 13 kampanjer om kvinner, fred og sikkerhet ble gjennomført i Colombia og Sør-Sudan.
- Partnerne har gitt 583 kvinner og jenter opplæring i politisk påvirkningsarbeid.

FOKUS: EN FAGLIG STERK OG BÆREKRAFTIG ORGANISASJON

Mål for strategiperioden: FOKUS er en bærekraftig medlemsorganisasjon med et sterkt engasjement blant bredden av medlemsorganisasjoner, og en robust økonomi. FOKUS er kjent som en faglig troverdig, innovativ og gjennomføringsdyktig organisasjon, og som en arbeidsplass som ivaretar ansatte og gir utviklingsmuligheter i trygge rammer.

Mål for 2022: Videreføre økt FOKUS-involvering av og aktivitet i medlemsorganisasjonene.

Indikatorer for måloppnåelse:

- Medlemsorganisasjonene er invitert til å delta i planlegging og gjennomføring av kampanjer, møter, arrangementer og produksjon av informasjonsmateriell. Først og fremst gjelder dette 16 dagers kampanjen mot vold mot kvinner og involvering i arbeidet med program via kompetansegruppe.
- Flere organisasjoner har fått stipender og støtte til aktivitet, blant annet i form av støtte til informasjonsaktiviteter.
- Det er avholdt ulike typer kurs, webinarer og kompetansehevingstiltak for medlemsorganisasjonene.
- Muligheter for å utvide medlemsorganisasjonenes del av ny rammeavtale for programstøtte til sivilt samfunn 2023 – 2027, gjennom involvering i prosess frem mot ny avtale.

Dette oppnådde FOKUS i 2022:

FOKUS støtter medlemsorganisasjonene ved å lyse ut midler til arrangementer, tilby kurs og holde foredrag.

FOKUS har identifisert medlemsorganisasjonene som en katalysator for spredning av kunnskap, og tilbyr derfor foredrag. I 2022 ble det holdt 18 foredrag for medlemsorganisasjonene – en økning på over 60 % fra året før.

Det er utarbeidet en egen handlingsplan for involvering av medlemsorganisasjonene. Styret har fått jevnlig rapport på status for oppfølging.

Tiltak rettet direkte mot medlemsorganisasjonene i 2022:

- Nedsatt arbeidsgruppe med 8 representanter fra forskjellige organisasjoner som planla og gjennomførte 16-dagers kampanjen mot vold mot kvinner. Tema var «Stopp menneskehandel».
- Nedsatt arbeidsgruppe for kampanjen SOS for Women's Rights med utgangpunkt i globale tilbakeslag for kvinners rettigheter i land i både nord og sør. Denne kom i stand som et samarbeid med kvinnedominerte fagorganisasjoner, Norges Kvinnelobby og flere medlemsorganisasjoner.
- Utlyst reisestipend for deltakelse CSW, som dessverre måtte trekkes tilbake grunnet smitterestriksjoner og at alt for sivilt samfunn ble digitalt.
- Utarbeidet innspill fra medlemsorganisasjonene i forbindelse med Zero Draft CSW 2022 og oversendt Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet.
- Utlyst reisestipend for medlemsorganisasjonene som observatør FNs Generalforsamling: Reisestipendet gikk i 2022 til Senterkvinnene.
- FOKUS har lagt vekt på å strategisk jobbe mere ut mot regioner i landet og med midler fra Kulturdepartementet har vi hatt vellykket samarbeid med kvinneorganisasjoner i Bergen, Trondheim og Tromsø med spredning av viktige budskap. I forlengelsen av SOS-kampanjen ble det tatt initiativ lokalt til godt besøkte regionale seminarer om tema (I Tromsø, Trondheim og Bergen).
- Arbeidsgruppen med deltakelse fra flere av medlemsorganisasjonene, som jobbet med utarbeidelse av skyggerapport på Norges rapport på CEDAW, ferdigstilte arbeidet i 2022 og lanserte skyggerapporten på et frokostmøte i desember.
- Utlyst informasjonsmidler. I 2022 var utlysningene knyttet til temaene klima/SDG 13 eller vold mot kvinner/16 dagers kampanjen. 7 av 10 søkere fikk innvilget mellom 6000-35000 kroner til arrangementer over hele landet. Spesielt positivt er det at flere hadde ungdom som målgruppe og nådde bredt ut til disse.
- Det ble arrangert to kompetansekurs for FOKUS medlemsorganisasjoner for til sammen 50 deltakere: Ett om kronikkskriving og ett om videoproduksjon for bruk på sosiale medier. Det var stor tilfredshet med kursene blant deltakerne, men ikke alle har tilgang til det utstyret som ble brukt i videokurset. Dette er noe FOKUS tar med seg videre og ser på hvilke enkle midler medlemsorganisasjonene kan bruke i sitt kommunikasjonsarbeid.
- 7 av medlemsorganisasjonen søkte og fikk midler inn i ny rammeavtale på program fra 2023. Dette er mer enn en dobling fra forrige rammeavtale.
- Møter, debatter og foredrag hvor FOKUS har vært invitert til å holde innlegg.

FNs Kvinnekommisjon (CSW):

Grunnet pandemien var det i 2022 ikke mulig å delta på CSW med fysisk tilstedeværelse fra sivilt samfunn. Men alt forberedende arbeid ble gjennomført som planlagt og sivilt samfunn fikk informasjon om hvordan de kunne følge CSW digitalt.

FOKUS ved daglig leder deltok på FNs Kvinnekommisjon fysisk i New York den første uken. Det samme gjorde styreleder. De deltok for å representere sivilt samfunn under kvinnekommisjonens møte. Daglig leder satt i tillegg i den offisielle delegasjonen.

FOKUS bidro til å koordinere de norske ved å sende all relevant informasjon ut til alle og FOKUS sørget for at alle representantene fikk oppdatert informasjon, bl.a. ulike utkast til «Agreed Conclusions» og andre relevant saker. I tillegg ble det utarbeidet innspill til departementet og FN Delegasjonen i forhold til sluttdokumentet.

FOKUS fulgte opp de offisielle dokumentene som ble lagt ut på UN Women og CSWs hjemmesider. Dette gjaldt blant annet forslag til resolusjoner, FNs generalsekretærs rapport, samt bakgrunnsdokumenter for de interaktive høringene. Det ble utarbeidet sammendrag av disse og sendt dem til norsk sivilsamfunn og partnere i sør.

Tilbakemeldingene viser at også de som ikke er en del av FOKUS delegasjonen setter stor pris på dette arbeidet. Dette har i løpet av de siste årene blitt en fast del av FOKUS arbeid og service knyttet til CSW.

FOKUS har lagt spesielt vekt på å utvikle arbeidet med å involvere alle de norske fra sivilt samfunn som deltar under CSW og når bredt ut. Sivilt samfunn henvender seg i større og større grad til FOKUS for å få informasjon om CSW og mye praktisk informasjon.

Vanligvis har FOKUS ti representanter fra sør som deltar, men pga. pandemien var dette heller ikke mulig i 2022. Men FOKUS formidlet både til sørrepresentantene og norske sivilsamfunn lenker for å følge det digitalt.

iFokus

Det ble gitt ut ett temanummer av magasinet iFokus om bærekraftsmål 13 (klima) – i samarbeid med UN Women. Dette ble lansert med et eget seminar. Rapporten gjennomgår kvinne- og likestillingsinnretningen i det norske klima- og skoginitiativet, og det ble delt med over 3000 mottakere. Rapporten dokumenterte både at andelen kvinne/likestillingsretta miljøbistand i Norge og at sivilsamfunnsstøtte til aktiviteter til å hindre avskoging i liten grad har likestillingsformål. Representanter for 11 ulike klimaaktører var intervjuet i forbindelse med rapporten, noe som er bevisstgjørende i seg selv. Funnene og anbefalinger er delt med relevante politiske aktører, inkludert Klima- og miljøministeren og hans departement.

Økte inntekter til egenandel

Indikatorer for måloppnåelse:

- Egenandel for rammeavtalen med Norad er sikret for 2022.
- Mulighetene for samfinansiering med andre donorer som egenandel er sondert og videreutviklet.
- Egenandel for programvirksomhet i ny rammeavtale er planlagt og sikret for rammen de neste årene i så stor grad som mulig før inngåelse av ny avtale.
- Private givere har fått jevnlig oppdatert informasjon om hva de bidrar til.
- Økonomiske samarbeidsavtaler med enkelte medlemsorganisasjoner videreutvikles og nye muligheter vurderes.
- Søknader til internasjonale og nasjonale fond og andre donorer er sendt.
- Søknad til Operasjon Dagsverk.

Dette oppnådde FOKUS i 2022:

FOKUS la i 2022 ned mye arbeid for å sikre egenandel til programmene i den nye rammeavtalen med Norad. Egenandelen for 2022 var sikret, men det måtte jobbes videre med å sikre egenandel for programvirksom i ny rammeavtale. Dette lyktes i stor grad, både via samfinansiering, men også gjennom nye avtaler med bl.a. Grieg Foundation.

Når det gjelder månedlige givere, så ser vi at antallet har gått ned. Dette skyldes i stor grad at mange under pandemien valgte å si opp avtaler de hadde om bidrag, I tillegg var det stor konkurranse om å få midler. En effektiv måte å samle midler til egenandel på er via Facebook innsamlinger, noe FOKUS har gode erfaringer med.

Styret vedtok, etter innspill fra sekretariatet, å utsette søknaden om Operasjon Dagsverk. Dette skyldes det høye arbeidspresset i sekretariatet grunnet søknaden til Norad om ny rammeavtale.

Det har vært jobbet mot nye donorer både internasjonalt og nasjonalt.

Økt faglig og politisk gjennomslag

- Satsning på og videreutvikling av bruk av sosiale medier, samt flere følgere på sosiale medier.
- Nettsiden www.fokuskvinner.no er jevnlig oppdatert og utviklet.
- Flere oppslag i media på prioriterte områder.
- Flere argumentasjonsark og notater delt med medlemsorganisasjoner, beslutningstaker og andre interesserte.
- Innspill og pådriverarbeid knyttet til FNs Kvinnekommisjon.
- Rapport på FNs kvinnekommisjons tema knyttet opp mot bærekraftsmål 13 er utarbeidet i samarbeid med UN Women.
- Flere innspill til myndigheter og beslutningstakere er utviklet og sendt i samarbeid med medlemsorganisasjonene.
- Innspill til statsbudsjett knyttet kvinner og likestilling i utenriks- og utviklingsperspektiv er levert.
- Kartlegging/index av implementeringen av SheDil, og hvordan norske selskaper/investorer arbeider for å integrere kjønnsperspektivet (SDG 5).
- FOKUS har vært aktiv i nettverk og forum på prioriterte tematiske områder (SRHR-nettverket, Forum 1325, Colombiaforum med flere).

Dette oppnådde FOKUS i 2022:

Som paraplyorganisasjon har FOKUS en unik mulighet til å kommunisere målrettet om internasjonale kvinne- og likestillingsspørsmål. Gjennom strategisk samarbeid om kampanjer og folkeopplysning har medlemsorganisasjonene som kanal for informasjon blitt stadig mer effektiv:

I 2022 overoppfylte FOKUS målene om rekkevidde på sosiale medier, deltakelse på åpne møter/arrangementer og eksterne foredrag. Selv om det er lavere måloppnåelse på noen andre indikatorer, er resultatene langt over forventet. FOKUS har aldri nådd 1,5 millioner mennesker i over sosiale medier før, men det lyktes 16-dagers kampanjen mot vold mot kvinner med.

Det ble organisert to kampanjer i løpet av året: **SOS for Women's Rights** med utgangpunkt i globale tilbakeslag for kvinners rettigheter i land i både nord og sør, og **16 dagers kampanjen mot vold mot kvinne**r (se eget avsnitt). Førstnevnte kom i stand som et samarbeid med kvinnedominerte fagorganisasjoner, Norges Kvinnelobby og flere medlemsorganisasjoner. Lanseringen skjedde under Arendalsuka i forbindelse med et seminar, og ble fulgt opp på sosiale medier og i media for øvrig.

Trafikk fra sosiale media poster til nettsidene, delinger av poster, og aktivitet i form av møtedeltakelse, signerte opprop e.l. gir indikasjoner på engasjement. FOKUS har f.eks. 30 % flere følgere ved utgangen av 2022 enn i ved informasjonsavtalens inngåelse i 2019, noe som kan tyde på at våre sosiale media aktiviteter øker engasjementet for saken. Antall følgere økte markant under kampanjer. FOKUS publiserer stort sett organisk innhold, men mer avansert annonsering har vært tatt i bruk i kampanjer.

Mens aktivitet og trafikk på sosiale medier har økt, er trenden motsatt på FOKUS' nettsider (Fra 45.566 i 2019 til 31.386 i 2022). Det reelle tallet er nok noe høyere da en teknisk feil har gjort at ikke alle brukere av nettsidene er registrert de siste månedene av året, men det er like fullt en nedgang. Det reflekterer at innsatsen på nett i økende grad har konsentrert seg om sosiale medier, først og fremst Instagram, Facebook og LinkedIn.

Det ble i 2022 arrangert 14 åpne møter for til sammen 782 deltakere med 39 ulike samarbeidspartnere. Tematisk har møtene omhandlet klima, rettigheter/likestilling (inkl. LHBT) og vold mot kvinner. Selv om koronarestriksjonen ble opphevet i 2022 så ser FOKUS fordeler med å fortsatt gjøre bruk av digitale møteplasser. En kombinasjon av fysiske og digitale møter gjør det mulig å inkludere flere stemmer fra sør, som er en prioritet for FOKUS, og åpner dessuten for at langt flere kan delta.

Politisk pådriverarbeid om å øke innsatsen om kvinners rettigheter og likestilling i utviklings- og utenrikspolitikken er en sentral del av FOKUS' kommunikasjonsvirksomhet. Aktivitetene skjer både i regi av FOKUS, og gjennom nettverk og samarbeid med andre norske sivilsamfunnsaktører,

Krigen i Ukraina har hatt store konsekvenser for bistandsbudsjettet, og ført til massiv kritikk fra bistandsorganisasjoner. FOKUS har vært en av mange sivilsamfunnsaktører som over tid har argumentert for å styrke kvinners rettigheter i møte med autoritære populistiske krefter. Dette gjelder f.eks. SRHR-nettverket og nettverk mot skadelige skikker. Om det ikke har blitt en økning på disse områdene, er i hvert fall likestillingsinnsatsen så langt blitt skjermet fra kutt.

COP27 (Klimatoppmøtet) fikk mye oppmerksomhet i 2022. I forkant lanserte FOKUS en rapport om hvordan hensynet til kjønn og kvinner er integrert i den norske klima- og skogssatsingen på et arrangement med blant andre klima- og miljøministeren tilstede. Dette var bare ett av flere offentlige møter om dette tema, og rapporten informerte også andre diskusjoner som FOKUS var del av. Selv om kjønnsperspektivet var på COP dagorden denne gangen ved at gender action plan skulle revideres, var kvinneorganisasjonene som var tilstede, skuffet over resultatet av denne prosessen og at kvinner fortsatt er underrepresentert i disse forhandlingene.

På den positive siden har FOKUS notert at ledende norske miljø- og klimaaktører, inklusive ministeren, anerkjenner sammenhengen mellom en rettferdig klimapolitikk og likestilling, og det synes å være tettere samarbeid mellom likestillingsministerne og klimaministeren på disse områdene. (FNs kvinnekommisjon hadde klima som tema i 2022). De nordiske ministerne organiserte også et fellesmøte med den afrikanske union (AU) om nettopp dette under toppmøtet.

16 dagers kampanjen

16 dagers kampanjen mot vold mot kvinner har etablert seg som en særlig viktig plattform for FOKUS og samarbeidspartnerne. I 2022 var tema for kampanjen «Stopp menneskehandel». Hovedmålgruppe for kampanjen var norsk sivilsamfunn, norske myndigheter og næringsliv. FOKUS nedsetter hvert år en arbeidsgruppe blant medlemsorganisasjonene som er med på å utarbeide kampanjen. I tillegg deltok LO. Det ble inngått et samarbeid med kommunikasjonsbyrået Apriil som sponset FOKUS med 1,5 millioner til kampanjen i tillegg til det som lå inne i informasjonsbudsjettet for 2022. De mener i sin evaluering at summen av alle tiltakene hadde en rekkevidde på 1,5 -2 millioner mennesker.

Den internasjonale dagen for avskaffelse av vold mot kvinner sammenfalt med Black Friday og dette ble brukt i kampanjen for å vise hvordan kvinner blir brukt som salgsvare verden over og hvilke følger dette har. FOKUS fikk gratis reklameplass på alle de store boardsene på Oslo S. Nasjonalteateret, Aker Brygge og i Bergen. På Rådhusplassen i Oslo ble det satt opp en utstilling om menneskehandel og hvordan kvinner rammes. Det ble satt opp montere med historier fortalt av kvinner som har vært utsatt for menneskehandel.

FOKUS fikk 35 offentlige personer til å dele budskapet på Instagram om å stoppe handel med kvinner. Blant disse var Else Kåss Furuseth, Harald Rønneberg, Thomas Numme, Terje Sporsem, Henriette Steenstrup, Anne Rimmen, Niklas Baarli, Isabelle Ringnes, Sigrid Bonde Tusvik og mange flere. Alle disse har veldig mange følgere som da også mottok budskapet om å stoppe menneskehandel.

Det ble arrangert et seminar om menneskehandel på Kulturhuset i Oslo, med representanter fra IOM, Rosa-prosjektet og politiet. Seminaret samlet mange deltakere, inkludert folkehøyskoleelever.

25. november ble dagen markert over hele landet ved at viktige bygninger ble opplyst i oransje. Til sammen ble 9 bygninger opplyst. Det ble også sendt mail til alle ambassadene ute og bedt om at de ble opplyst i oransje 25.11. 12 ambassader gjorde dette, bl.a. i Teheran.

FOKUS fikk inn kronikker både i VG, Klassekampen og i Panorama. Og gratis annonser i flere av de landsdekkende ukebladene som Vi Menn, Norsk Ukeblad, Hjemmet og KK.

I ettertid vant Apriil en pris for beste kampanje i 2022.

FOKUS er en god arbeidsplass

- Økt trivsel, mestring og utviklingsmuligheter for FOKUS' ansatte.
- God resultatoppnåelse på avtaler.
- God dialog med medlemsorganisasjoner og avklarte forventninger.
- Følge opp integrering av ansatte på Colombia-kontoret i FOKUS' virksomhet.
- Løpende oppmerksomhet på godt arbeidsmiljø.

Dette oppnådde FOKUS i 2022:

FOKUS arbeidsmiljøutvalg hadde jevnlige møter. Utvalget bestod av daglig leder, tillitsvalgt og verneombud.

Det ble i 2022 gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse og styret gjennomførte en del tiltak som stod som anbefalinger i denne og har jobbet mye og tett med de ansatte for å skape et godt arbeidsmiljø.

FOKUS sekretariat har hatt god kommunikasjon med medlemsorganisasjonene gjennom 2022, noe som har vært spesielt viktig i forbindelse med søknad om ny rammeavtale og gjennomføring av de to kampanjene.

Det jobbes videre med en god integrering av de ansatte i Colombia i FOKUS sin virksomhet.

Styrets beretning 2022

Virksomhetens art og hvor den drives

FOKUS formål: FOKUS skal være et medlemsbasert kompetanse- og ressurssenter. Gjennom pådriverarbeid og utviklingssamarbeid skal organisasjonen styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.

FOKUS er lokalisert i Oslo kommune.

Redegjørelse om fortsatt drift

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen er til stede for 2023. FOKUS arbeider systematisk for å bygge opp egenkapitalen for å styrke organisasjonen og forebygge eventuelle økonomiske utfordringer.

FOKUS inngikk i 2019 en ny rammeavtale med Norad som sikret drift i fire år til og med 2022. Det ble i 2022 bli sendt inn en ny søknad om femårig rammeavtale fra 2023. FOKUS har også inngått en 5-årig avtale med Norad om informasjonsstøtte (2021-2025).

FOKUS har i tillegg til Norad, mottatt midler fra Grieg Foundation, Fagforbundet og Norges Juristforbund til programvirksomhet i Afrika og Latin-Amerika. I tillegg er det mottatt midler fra Kulturdepartementet til arbeidet med FNs Kvinnekommisjon og til gjennomføring av tre regionale seminarer.

I midlene fra Norad er det et krav om egenandel på 10 % for direktedrevne prosjekter i programarbeidet (medlemsorganisasjonenes prosjektsamarbeid er pålagt bare 5 %). Driften av sekretariatet har ikke krav om egenandelfinansiering.

Det ble i 2022 søkt om refusjon av momskompensasjon og dette ble innvilget med kr. 725.000 som overføres egenkapitalen til FOKUS.

FOKUS har i 2022 redusert den frie egenkapitalen med kr. 154 561, mens formålskapitalen med eksterne restriksjoner er redusert med 72 895 og formålskapital med interne restriksjoner er redusert med kr 189 007. Egenkapitalen er ved utgangen av 2022 redusert med 416 463 til kr. 3 197 884, hvorav alt er fri egenkapital.

Redegjørelse om likestilling og arbeidsmiljø

FOKUS visjon er et samfunn basert på likestilling og likeverd, der kvinners menneskerettigheter respekteres og beskyttes, og alle kan delta på lik linje uavhengig av kjønn. FOKUS er den eneste organisasjonen i Norge som utelukkende arbeider internasjonalt for kvinners rettigheter og likestilling i samarbeid med kvinneorganisasjoner.

Målgruppe er kvinner og jenter som ikke får realisert sine rettigheter og muligheter på grunn av diskriminering, undertrykking og fattigdom.

FOKUS diskriminerer ikke på bakgrunn av kjønn, sosial status, alder, seksuell orientering, funksjonsevne, ekteskapelig status, politisk, etnisk og/eller religiøs tilhørighet.

FOKUS har hatt 7 faste ansatte (ett vikariat fra 01.05.22) og en stilling i 50 % engasjement i 2022, seks kvinner og to menn.

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører FOKUS oversikt over sykefravær. I 2022 har sykefraværet vært 188 (10,68 %) dager totalt for 7 stillinger. Det har vært 5 korttid og to langtidssykemeldt. Det ble gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse i 2022.

Myndighetenes COVID-19 restriksjoner opphørte i februar 2022, og virksomheten er normalisert etter dette.

FOKUS har ikke hatt ulykker eller skader.

Forhold som kan påvirke det ytre miljø

FOKUS' virksomhet medfører karbonavtrykk, særlig knyttet til flyreiser. Restriksjonene som ble pålagt under covid-19 pandemien har redusert reiseaktiviteter, og gjort organisasjonen og partnere i bedre stand til å operere og kommunisere digitalt. Noe reising er likevel nødvendig. God planlegging for å redusere antall reiser og effektiv bruk av digitale møteplasser har bidratt til å unngå unødvendige flyreiser.

Antikorrupsjonsarbeid

FOKUS har utarbeidet en håndbok i antikorrupsjonsarbeid. Denne trengte imidlertid en oppdatering og det ble i 2020 utarbeidet en egen strategi for arbeidet med antikorrupsjon som ble vedtatt av styret i oktober 2021. Strategi og verktøy er på engelsk, men vil i tillegg bli oversatt til spansk.

FOKUS har vedtatt etiske retningslinjer som alle ansatte og styret har signert. Denne er oversatt til engelsk og er distribuert til partnere i forbindelse med kontraktsinngåelse. Alle som skal på reise for FOKUS sine midler eller konsulenter som inngår kontrakt med FOKUS, må underskrive på de etiske retningslinjene (Code of Conduct).

Pga reiserestriksjoner i forbindelse med pandemien, har det vært vanskelig for sekretariatet å reise ut og besøke partnere og gjennomføre kontroll. Det ble derfor i 2022 ikke gjennomført så mange programreiser som planlagt, men det har vært hyret inn lokale konsulenter som har gjennomført programgjennomganger.

Det er også gjennomført antikorrupsjonsseminarer med partnere på Zoom.

Varslingssaker

Styret mottok og håndterte en varslingssak i 2022.

Redegjørelse om årsregnskapet

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter en rettvisende oversikt over utviklingen og resultatet av virksomheten, samt stillingen ved årsskiftet. Tiltak satt i verk etter gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse har påvirket årets resultat.

Det har ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning for bedømmelsen av FOKUS årsregnskap.

Redegjørelse om den fremtidige utviklingen

FOKUS har rammeavtale med Norad til styrking av sivilt samfunn i utviklingsland som sikrer drift til og med 2027. I tillegg har FOKUS rammeavtale på informasjon ut 2025. Alle prosjekter er nå lagt inn som program i virksomheten og sekretariatet har direktedrevne program i tillegg til de som går via medlemsorganisasjonene. Til de direktedrevne programmene må FOKUS selv bidra med 10 % egenandel som det jobbes med å skaffe midler til. Arbeidet med dette er en av hovedprioriteringene i FOKUS. Til medlemsdrevne program har organisasjonene selv ansvar for egenandelen på 5 %.

Styret anbefaler fortsatt drift.

Forskning og utvikling

FOKUS har vedtatt ny strategi som legger forutsetninger for arbeidet i perioden 2022 – 2026.

Resultatdisponering

Aktivitetsresultatet for 2022 er på - 297 541,52. Dette underskuddet er dekket med FOKUS egenkapital på følgende måte:

Reduksjon av egenkapital med eksterne restriksjoner	-72 894,68
Reduksjon av egenkapital med interne restriksjoner	-189 007,16
Reduksjon i fri egenkapital	-154 561,31
Sum disponering	-416 463,15
= Reduksjon egenkapital i 2022	**-416 463,15**

Oslo, den 22. juni 2023

Anne-Mette Øvrum
Styreleder

Fatima Ali Madar

Katinka Riksfjord Sporsem

Kristin Hetle

Marianne Solberg

Mona Christine Wiger

Mildrid Mikkelsen
(ansattes representant)

Sylvi Bratten
daglig leder

Tilsluttede organisasjoner 2022:

1. Afghanistankomiteen i Norges Kvinneutvalg
2. Ammehjelpen
3. Arbeiderpartiets Kvinnenettverk
4. Bibi Amka
5. Den Norske Jordmorforening
6. Eritreisk Kvinneforening
7. Fagforbundet
8. Fellesrådet for Afrikas Kvinneutvalg
9. Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO)
10. FRI
11. Høyres Kvinneforum
12. Inner Wheel Norge
13. International Association of Women in Radio and Television (IAWRT), norsk avdeling
14. Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet
15. Kvinner i Skogbruket
16. JURK, Juridisk Rådgivning for Kvinner
17. Karaama
18. KFUK-Utvalget
19. Krisesentersekretariatet
20. Kristelig Folkepartis Kvinner
21. Kurdish Women's Rights
22. Kvinnefronten i Norge
23. KUN – Senter for kunnskap og likestilling
24. Latin-Amerikagruppene i Norges kvinneutvalg
25. MiRA Ressurssenter for flyktninge- og innvandrerkvinner
26. Norges Bygdekvinnelag
27. Norges Kvinne- og Familieforbund
28. Norges Venstrekvinnelag
29. Norgesunionen av Soroptimistklubber
30. Norsk Bonde- og Småbrukarlags Kvinneutvalg
31. Norsk Kvinnelig Teologforening
32. Norsk Kvinnesaksforening
33. Norsk Sykepleierforbund
34. Norske Kvinners Sanitetsforening
35. Pan-African Women's Association (PAWA)
36. RadiOrakel
37. Raudts kvinneutvalg
38. SAIHs Kvinne- og likestillingsutvalg
39. Senterkvinnene
40. Sex og Politikk
41. Somaliske Kvinners Solidaritetsforening
42. Spire
43. SVs Kvinnepolitiske Utvalg
44. Utviklingsfondets kvinneutvalg
45. UpLifts kvinneutvalg
46. Zonta International

Fokus styre 2022:

Styreleder: Anne-Mette Øvrum, Høyres Kvinneforum

Styremedlemmer: Grete Herlofson Roland, Norske Kvinners Sanitetsforening
(gikk ut av styret juni 2022)
Kristin Hetle, Norsk Kvinnesaksforening
(gikk inn som fast styremedlem fra juni 2022)
Tone Brekke, Norsk Kvinnesaksforening
Karin Hovde, Kvinner i Skogbruket
Fatima Ali Madar, Somaliland Women Solidarity
Katinka Riksfjord Sporsem, Arbeiderpartiets Kvinnenettverk
Borghild Berge (ansattes representant frem til mai 2022)
Mildrid Mikkelsen (ansattes representant fra mai 2022)

Varamedlemmer: 1. Anne Green Nilsen, Fagforbundet
2. Marianne Solberg, Fellesorganisasjonen (FO)

FOKUS har et sekretariat på 7,5 stillinger.

Byrå: Drift reklame & design

Takk for alle bidrag!

FOKUS vil gjerne benytte anledningen til å takke alle månedlige givere og alle som har bidratt med enkeltbeløp. Vi vil også takke Grieg Foundation, Fagforbundet, Juristforbundet, Norad, Utenriksdepartementet og Kulturdepartementet for støtte. Gjennom bidraget deres har dere vært med på å støtte FOKUS og våre partneres viktige arbeid for kvinners og jenters rettigheter internasjonalt.

Tusen takk!

FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål
Storgata 11
0155 Oslo
E-post: fokus@fokuskvinner.no
Nettside: www.fokuskvinner.no
Sosiale medier: @fokuskvinner